

Förstärkt rehabilitering för återgång i arbete

SOU och Ds kan köpas från Wolters Kluwers kundservice.
Beställningsadress: Wolters Kluwers kundservice, 106 47 Stockholm
Ordertelefon: 08-598 191 90
E-post: kundservice@wolterskluwer.se
Webbplats: wolterskluwer.se/offentligapublikationer

För remissutsändningar av SOU och Ds svarar Wolters Kluwer Sverige AB
på uppdrag av Regeringskansliets förvaltningsavdelning.

Svara på remiss – hur och varför

Statsrådsberedningen, SB PM 2003:2 (reviderad 2009-05-02).

En kort handledning för dem som ska svara på remiss.

Häftet är gratis och kan laddas ner som pdf från eller beställas på regeringen.se/remisser

Omslag: Regeringskansliets standard
Tryck: Elanders Sverige AB, Stockholm 2017

ISBN 978-91-38-24588-0

ISSN 0284-6012

Förord

Denna promemoria har upprättats av en arbetsgrupp bestående av tjänstemän från Socialdepartementet. Arbetsgruppen har haft i uppdrag att se över hur individens rehabilitering kan stärkas inom ramen för rehabiliteringskedjan.

I promemorian föreslås att

- 1 en skyldighet införs för arbetsgivare att ta fram en plan för återgång i arbete tillsammans med arbetstagaren senast då arbetstagaren har varit frånvarande på grund av sjukdom i 30 dagar,
- 2 i planen bör ingå att arbetsgivaren vidtar anpassnings- och rehabiliteringsåtgärder,
- 3 det nuvarande arbetsplatsnära stödet till arbetsgivare bör utvidgas till att även omfatta planering, genomförande och uppföljning,
- 4 namnet på det arbetsplatsnära stödet bör ändras till arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd,
- 5 arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd bör kunna lämnas till en arbetsgivare med högst 10 000 kronor per arbetstagare och år.

Lag- och förordningsändringarna föreslås träda ikraft den 1 juli 2018.

Innehåll

1	Författningsförslag.....	7
1.1	Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken	7
1.2	Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:67) om bidrag till arbetsgivare för köp av arbetsplatsnära stöd för återgång i arbete.....	10
2	Bakgrund.....	13
2.1	Översyn av rehabiliteringen	13
2.2	Sjukfrånvaro och rehabilitering.....	13
2.2.1	Sjukfrånvarons utveckling.....	13
2.2.2	Skillnader i sjukskrivning mellan kvinnor och män	17
2.2.3	Sjukfrånvaron i olika sektorer.....	17
2.2.4	Nuvarande rehabiliteringsinsatser	22
2.2.5	Internationella erfarenheter	31
2.2.6	Insatser för återgång i arbete – aktuell kunskap	37
2.2.7	Pågående arbete för ökad hälsa och minskad sjukfrånvaro	39
3	Gällande regelverk	45
3.1	Rehabiliteringskedjan	45
3.2	Arbetsgivarens rehabiliteringsansvar	46
3.2.1	Arbetsmiljölagen	46
3.2.2	Socialförsäkringsbalken.....	49
3.2.3	Arbetsrätten.....	50

3.3	Försäkringskassan.....	51
3.4	Arbetsmiljöverket.....	52
3.5	Samverkan mellan Försäkringskassan och Arbetsmiljöverket.....	53
3.6	Diskrimineringslagen	54
4	Allmänna överväganden.....	57
4.1	Individens möjligheter till stöd bör stärkas	57
4.2	Tidiga insatser bör främjas	58
4.3	Förtydligt ansvar och utvecklat stöd	59
5	Förslag	63
5.1	Förtydligt ansvar för arbetsgivaren.....	63
5.1.1	Plan för återgång i arbete.....	63
5.1.2	Borttagande av den försäkrades skyldighet att lämna utlåtande	67
5.2	Försäkringskassans användning av planer för handläggning och uppföljning	67
5.3	Stödet till arbetsgivare.....	69
5.4	Behandling av personuppgifter	71
5.5	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	76
6	Konsekvenser	79
6.1	Arbetsgivare	79
6.2	Arbetstagare.....	82
6.3	Sjukfrånvaron.....	83
6.4	Försäkringskassan.....	83
6.5	Arbetsmiljöverket.....	84
6.6	Statsfinansiella konsekvenser i övrigt.....	84
6.7	Jämställdhet	84

6.8 Sveriges internationella åtaganden 85

7 Författningskommentar 87

1 Författningsförslag

1.1 Förslag till lag om ändring i socialförsäkringsbalken

Härigenom föreskrivs i fråga om socialförsäkringsbalken *dels* att nuvarande 30 kap. 6 § ska betecknas 30 kap. 6 a §, *dels* att 30 kap. 1 § och 110 kap. 21 § ska ha följande lydelse, *dels* att det ska införas en ny paragraf, 30 kap. 6 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

30 kap.

1 §

I detta kapitel finns allmänna bestämmelser om rehabilitering i 2-11 §§.

Vidare finns bestämmelser om rehabiliteringsplan i 12-14 §§.

I detta kapitel finns allmänna bestämmelser om rehabilitering i 2-5 och 6 a-11 §§.

Vidare finns bestämmelser om plan för återgång i arbete i 6 § och om rehabiliteringsplan i 12-14 §§.

6 §

Om det kan antas att den försäkrades arbetsförmåga kommer att vara nedsatt under minst 60 dagar ska arbetsgivaren senast den dag som den försäkrades arbetsförmåga har varit nedsatt under 30 dagar ha upprättat en plan för återgång i arbete. Om det

har antagits att den försäkrades arbetsförmåga inte kommer att vara nedsatt under minst 60 dagar och det därefter framkommer att nedsättningen kan antas komma att fortgå under minst 60 dagar ska dock en sådan plan omgående upprättas.

En plan för återgång i arbete behöver inte upprättas om det med hänsyn till den försäkrades hälsotillstånd klart framgår att den försäkrade inte kan återgå i arbete. Om hälsotillståndet därefter förbättras ska dock en plan omgående upprättas. Planen ska i den utsträckning som det är möjligt upprättas i samråd med den försäkrade.

Arbetsgivaren ska fortlöpande se till att planen för återgång i arbete följs och att det vid behov görs ändringar i den.

110 kap.

21 §

När det gäller sjukpenning ska den försäkrade, om Försäkringskassan begär det, ge in *följande handlingar*:

1. *En skriftlig särskild försäkran avseende nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom. Den särskilda försäkran ska innehålla en utförligare beskrivning av den försäkrades arbetsuppgifter och egna bedömning av arbetsförmågan än det som har uppgetts i ansökan.*

När det gäller sjukpenning ska den försäkrade, om Försäkringskassan begär det, ge in *en skriftlig särskild försäkran avseende nedsättningen av arbetsförmågan på grund av sjukdom. Den särskilda försäkran ska innehålla en utförligare beskrivning av den försäkrades arbetsuppgifter och egna bedömning av arbetsförmågan än det som har uppgetts i ansökan. Uppgifterna i den särskilda försäkran*

Uppgifterna i den särskilda försäkran ska lämnas på heder och samvete. Uppgifterna i den särskilda försäkran ska lämnas på heder och samvete.

2. Ett utlåtande av arbetsgivaren. I utlåtandet ska det anges vilka möjligheter som finns att ta till vara den försäkrades arbetsförmåga inom arbetsgivarens verksamhet efter åtgärder som avses i 30 kap.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

2. Den nya bestämmelsen i 30 kap. 6 § ska tillämpas även i fråga om försäkrade vars arbetsförmåga den 30 juni 2018 har varit nedsatt under minst 60 dagar eller kan antas komma att vara nedsatt under minst 60 dagar. En plan för återgång i arbete ska då ha upprättats senast den 31 juli 2018.

1.2 Förslag till förordning om ändring i förordningen (2014:67) om bidrag till arbetsgivare för köp av arbetsplatsnära stöd för återgång i arbete

Regeringen föreskriver att rubriken till förordningen (2014:67) om bidrag till arbetsgivare för köp av arbetsplatsnära stöd för återgång i arbete samt att 1, 7, 8, 11 och 15 §§ ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Förordning (2014:67) om bidrag till arbetsgivare för köp av *arbetsplatsnära stöd* för återgång i arbete

Föreslagen lydelse

Förordning (2014:67) om bidrag till arbetsgivare för köp av *arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd* för återgång i arbete

1 §

I denna förordning finns bestämmelser om bidrag till arbetsgivare för delar av dennes kostnader för tjänster som en anordnare av företagshälsovård eller annan anordnare med likvärdig kompetens har utfört i form av *arbetsplatsnära stödinsatser*.

Med *en arbetsplatsnära stödinsats* avses en *utredande insats* för en arbetstagare som har eller riskerar att få en nedsatt arbetsförmåga på grund av arbetsrelaterade och icke-arbetsrelaterade sjukdomar och skador *samt* att initiera åtgärder för arbetstagarens återgång i arbete. Med *en arbetsplatsnära stödinsats* avses inte medicinsk eller annan behandling.

I denna förordning finns bestämmelser om bidrag till arbetsgivare för delar av dennes kostnader för tjänster som en anordnare av företagshälsovård eller annan anordnare med likvärdig kompetens har utfört i form av *ett arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd*.

Med *ett arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd* avses insatser för en arbetstagare som har eller riskerar att få en nedsatt arbetsförmåga på grund av arbetsrelaterade och icke-arbetsrelaterade sjukdomar och skador. *Sådana insatser består av att utreda, planera, initiera, genomföra och följa upp* åtgärder för arbetstagarens återgång i arbete. Med *ett arbetsarbetsplats-inriktat rehabiliteringsstöd* avses inte medicinsk eller annan behandling.

7 §

Bidrag lämnas till en arbetsgivare för delar av dennes kostnader för tjänster som har utförts av en anordnare som har godkänts av Försäkringskassan.

Bidraget lämnas för halva det belopp som har betalats av arbetsgivaren till anordnaren för en *arbetsplatsnära stödinsats*. Bidraget lämnas dock med högst 7 000 kr för varje sådan insats.

Bidraget lämnas för halva det belopp som har betalats av arbetsgivaren till anordnaren för en *insats i form av ett arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd*. Bidraget lämnas med högst 10 000 kr per arbetstagare och kalenderår. Bidrag lämnas med högst totalt 200 000 kr per arbetsgivare och kalenderår.

8 §

En anordnare som ska utföra tjänster i form av *arbetsplatsnära stödinsatser* måste vara godkänd. För att godkännas ska anordnaren i denna verksamhet

En anordnare som ska utföra tjänster i form av *ett arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd* måste vara godkänd. För att godkännas ska anordnaren i denna verksamhet

1. kunna initiera lämpliga medicinska, rehabiliterande och arbetsanpassande åtgärder som är sådana som en arbetsgivare ska svara för enligt arbetsmiljölagen (1977:1160) och 30 kap. socialförsäkringsbalken,

2. ha tillgång till samlad kompetens inom medicin och rehabilitering samt inom fyra av områdena arbetsorganisation, beteendevetenskap, ergonomi, hälsovetenskap och teknik,

3. vid utförandet av tjänsten ha kunskap om förhållandena på arbetstagarens arbetsplats och ha kunskap om arbetsgivarens skyldighet att bedriva ett systematiskt arbetsmiljöarbete i enlighet med 3 kap. 2 a § arbetsmiljölagen,

4. tillhandahålla arbetsgivaren information om utförda *arbetsplatsnära stödinsatser* i den omfattning som arbetsgivaren behöver för sin redovisning enligt 15 § första stycket, och

4. tillhandahålla arbetsgivaren information om utförda insatser *i form av ett arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd* i den omfattning som arbetsgivaren behöver för sin redovisning enligt 15 §

första stycket, och
5. på begäran av Försäkringskassan lämna sådana uppgifter som myndigheten behöver för kontroll av utbetalat bidrag.

11 §

I ansökan om bidrag ska arbetsgivaren

- ange vilken anordnare som har utfört tjänsten,
- ange den arbetstagare för vilken *den arbetsplatsnära stödinsatsen* har utförts, och
- ange den arbetstagare för vilken *en tjänst i form av ett arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd* har utförts, och

– styrka det belopp som arbetsgivaren har betalat för tjänsten.

15 §

En arbetsgivare ska på begäran av Försäkringskassan lämna en redovisning av den *arbetsplatsnära stödinsats* som utförts av en anordnare för en arbetstagare. Redovisningen ska upprättas i enlighet med vad Försäkringskassan föreskriver.

En arbetsgivare ska på begäran av Försäkringskassan lämna en redovisning av den *tjänst i form av ett arbetsplatsinriktat rehabiliteringsstöd* som har utförts av en anordnare för en arbetstagare. Redovisningen ska upprättas i enlighet med vad Försäkringskassan föreskriver.

En arbetsgivare är dessutom skyldig att på begäran av Försäkringskassan lämna de ytterligare uppgifter om de tjänster som en anordnare har utfört som behövs för kontroll av utbetalat bidrag samt för utvärdering av stödet.

-
1. Denna förordning träder i kraft den 1 juli 2018.
 2. I fråga om bidrag som avser tiden juli–december 2018 är det högsta belopp som totalt får lämnas 100 000 kr per arbetsgivare.
 3. Äldre bestämmelser gäller i fråga om bidrag till arbetsplatsnära stödinsatser som har påbörjats före ikraftträdandet.